

Maakotkan pesintä Suomessa 1990-luvulla

Tuomo Ollila

Edellinen raportti kotkan pesinnästä Suomessa käsitteli 1990-luvun alkuvuosien tilannetta. Tätä katsausta laajennetaan koskemaan myös vuosia 1995 ja 1996. Kotkakannan suotuisa kehitys on jatkunut näinä vuosina ja tiedossa olevien reviirien ja pesien sekä vuosittain todettujen lentopoikasten määrä on kasvanut tasaisesti.

Vuosien 1995–1996 pesintätulos

Vuonna 1995 todettujen lentopoikasten määrä kasvoi edellisistä vuosista ja kohosi 92:een (taul. 1). Vain puolet tarkastettujen reviirien pareista pesi (taul. 2). Tähän vaikutti ilmeisesti eniten heikko ravintotilanne, sillä jäniksiä oli vähän. Ainakin pohjoisimmassa Suomessa kevät oli kylmä ja pitkä, mikä ilmeisesti myös heikensi pesintää. Poikastuotto pesää kohti oli 1990-luvun alhaisimpia, mutta ei kuitenkaan huomattavasti vähäisempi kuin viime vuosina yleensä.

Vuoden aikana tuli ilmi kaksi kotkien hävitystapausta, Utajärvellä ja Rovaniemen maalaiskunnassa. Molemmissa tapauksissa luvattiin palkkio vihjeestä, joka olisi johtanut syyllisen kiinnijäämiseen, mutta tapaukset jäivät selvittämättä.

Vuosi 1996 oli ennätyksellinen ja lentopoikasia todettiin 123 (taul. 1), mikä on selvästi suurempi määrä kuin koskaan kirjoitetun historian aikana. Ennätystulokseen vaikutti eniten hyvä ravintotilanne: jäniksiä oli runsaammin kuin vuosiin. Verrattaessa tuloksia aiempiin vuosiin on muistettava, että tiedossa olevien reviirien ja pesien määrä on kasvanut kaiken aikaa. Onnistuneissa pesissä poikasia oli myös ennätysmäärä (taul. 2).

Poikastuotto oli hyvä koko maakotkan esiintymisalueella paitsi pohjoisimmassa Lapissa, missä pesintöjä keskeytyi epäedullisten sääolojen takia. Vapun aikoihin

Savukosken–Muonion linjan pohjoispuolella satoi muutaman päivän aikana lunta ja räntää 30–40 cm. Huonojen säiden vaikutus pesintätulokseen oli todettu myös Pohjois-Ruotsissa (Berth-Ove Lindström, suull. ilm.). Ruotsissakin pesinnät onnistuivat muita alueita huonommin siellä, missä keväällä esiintyi voimakkaita lumi- ja räntäsateita.

Kotkatilanne suotuisa

Maakotkakannan hidas kasvu jatkuu ja mitään kotkien kannalta hälyttävää ei ole viime vuosina havaittu. Keskimääräinen

poikastuotto aloitettua pesintää kohden on ollut melko tasaisesti yhden poikasen luokkaa (taul. 2). Uusia reviirejä on kahden viime vuoden aikana löytynyt 27, joista 25 Lapin läänissä. Ilahduttavaa on uuden reviirin löytyminen myös Keski-Suomesta. Nyt tiedossa on kaikkiaan 291 reviiriä (taul. 3), joista 225 sijaitsee Lapin läänissä. Tyhjiä alueita on edelleenkin etenkin Kainuussa, mutta myös Inarissa ja Enontekiöllä on vielä tutkimattomia alueita.

Kotkanannan seuranta hoidetaan Metsähallituksen Peräpohjolan puistoalueen toimesta, mutta reviirien tarkastaminen ei olisi mahdollista ilman vapaaehtois-

Taulukko 1. Pesätarkastuksissa todetut maakotkan poikaset 1993–1996.

Table 1. Numbers of Golden Eagle nestlings observed in Finland in 1993–1996.

Alue Locality	Vuosi Year				Alue/Localiry	Vuosi Year			
	1993	94	95	96		1993	94	95	96
Pohjois-Karjala					Utajärvi	4	2	1	6
Ilomantsi	1	1	–	–	Vaala	1	–	2	2
Yhteensä Total	1	1	–	–	Yhteensä Total	20	13	18	22
Vaasan lääni					Lapin lääni				
Veteli	–	–	2	2	Enontekiö	1	5	4	4
Kälviä	1	1	–	2	Inari	4	11	8	3
Perho	1	1	1	2	Kemijärvi	4	5	5	6
Yhteensä Total	2	2	3	6	Kittilä	1	10	3	6
Keski-Suomi					Kolari	1	2	4	4
Karstula	–	1	1	–	Muonio	2	1	–	1
Pihtipudas	2	1	–	1	Pelkosenniemi	1	–	1	5
Yhteensä Total	2	2	1	1	Pello	–	1	2	1
Oulun lääni					Posio	1	2	3	2
Haapajärvi	–	1	1	–	Ranua	5	2	3	6
Kuhmo	–	1	–	–	Rovaniemen mlk	5	7	8	7
Kuusamo	2	2	2	3	Salla	3	5	5	7
Liminka	1	1	–	1	Savukoski	4	6	6	9
Pudasjärvi	8	1	4	11	Simo	–	–	1	1
Puolanka	1	1	2	2	Sodankylä	10	4	6	9
Pyhäjärvi	1	–	–	1	Tervola	1	–	–	–
Pyhäntä	1	–	1	1	Utsjoki	3	8	6	5
Sotkamo	1	4	3	4	Ylitornio	1	–	5	8
Taivalkoski	–	–	2	1	Yhteensä Total	47	69	70	84
					Koko Suomi Grand total	71	90	92	123

Taulukko 2. Maakotkan pesintätulos Suomessa.**Table 2.** Breeding success of the Golden Eagle in Finland.

	Vuosi Year						
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Tarkastettuja reviirejä <i>Number of territories</i>	184	206	212	180	231	273	282
Onnistuneita pesintöjä <i>Number of successful breedings</i>	70	50	73	62	79	76	96
Tuhoutuneita pesintöjä <i>Number of unsuccessful breedings</i>	8	19	24	10	12	22	18
Koristeltuja pesiä <i>Number of pairs present at nests that did not lay</i>	51	68	51	64	82	95	108
Mustia reviireitä <i>Number of territories without observed eagles</i>	43	52	55	44	58	80	60
Pesintöjä yhteensä <i>Number of breeding pairs</i>	78	69	97	72	91	98	114
Asuttuja pesiä <i>Number of nests occupied</i>	129	137	148	136	173	197	222
Isoja poikasia <i>Number of large nestlings</i>	87	53	90	71	89	92	123
Isoja poikasia/onnistunut pesintä <i>Large nestlings per successful nests</i>	1,2	1,1	1,2	1,2	1,1	1,2	1,3
Isoja poikasia/aloitettu pesintä <i>Nestlings per breeding attempts</i>	1,1	0,8	0,9	1,0	1,0	0,9	1,0
Poikasia/pari <i>Nestlings per all pairs</i>	0,7	0,4	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5
Asuttuja pesiä % <i>Percentage of nests occupied</i>	68	67	70	76	75	72	67
Pareista pesiviä % <i>Percentage of pairs breeding</i>	61	51	66	52	53	50	66
Tuhoutumis-% <i>Unsuccessful breedings (%)</i>	10	29	25	14	13	22	16

ten lintuharrastajien korvaamatonta työpanosta. Heille kiitokset tämänkin raportin tiedoista.

Taulukko 3. Maakotkan reviirit lääneittäin ja kunnittain.**Table 3.** Numbers of Golden Eagle territories in different localities.**Summary: Pair numbers and nesting success of the Golden Eagle in Finland in 1990–1996**

Numbers and nesting success of the Golden Eagle have been monitored in Finland since the 1980's mostly by voluntary bird ringers. Number of known territories in the breeding season 1996 was 291 (table 3), 225 of them were situated in Finnish Lapland. Southernmost pairs bred in Central Finland.

Number of fledglings rose in 1995 (92 large nestlings, table 1), but only half of known pairs were breeding (table 2). Low proportion of breeding pairs was probably caused by low availability of food, mainly Mountain Hare *Lepus timidus*. In the northernmost Finland spring 1996 was calm and rainy, which probably lead to many unsuccessful breeding attempts.

In 1996 number of fledglings was 123 (table 1 and 2), which is the highest number ever recorded in Finland. Also the number of large nestlings per breeding pair was high (table 2). The main reason behind the good breeding result was high density of Mountain Hare in North Finland. Man should also remember, that the number of **known** pairs and territories has risen year after year.

Two nests were destroyed by human in 1996. In spite of local persecution there are no acute threat to the Finnish Golden Eagle population.

Kirjallisuus

Ollila, T. 1995: Suomen maakotkat 1990–1994.
– Linnut 30(3):24–26.

Kirjoittajan osoite / *Author's address*
Metsähallitus
PL 8016
FIN-96101 Rovaniemi

Alue <i>Locality</i>	Reviirejä <i>Territories</i>	Alue <i>Locality</i>	Reviirejä <i>Territories</i>
Pohjois-Karjala		Utajärvi	6
Ilomantsi	2	Vaala	1
Nurmes	1	Yli-li	3
Valtimo	1	Yhteensä <i>Total</i>	48
Yhteensä <i>Total</i>	4	Lapin lääni	
Vaasan lääni		Enontekiö	10
Alajärvi	1	Inari	30
Halsua	1	Kittilä	28
Kälviä	3	Kolari	8
Lestijärvi	1	Kemijärvi	9
Perho	3	Muonio	6
Toholampi	1	Pelkosenniemi	6
Veteli	1	Pello	5
Yhteensä <i>Total</i>	11	Posio	7
Keski-Suomi		Ranua	6
Karstula	1	Rovaniemen mlk	23
Pihtipudas	2	Salla	14
Yhteensä <i>Total</i>	3	Savukoski	20
Oulun lääni		Simo	4
Haapajärvi	1	Sodankylä	28
Haapavesi	2	Tervola	1
Haukipudas	1	Utsjoki	14
Kuhmo	2	Ylitornio	6
Kuusamo	6	Yhteensä <i>Total</i>	225
Liminka	1	Koko Suomi <i>Grand total</i>	291
Pudasjärvi	16		
Puolanka	2		
Pyhäjärvi	1		
Pyhäntä	1		
Sotkamo	2		
Taivalkoski	3		